

Ellenőrzések és jogkövetkezmények rendszere a jövedéki jogszabályokban

A jövedéki termékek ellenőrzése során alkalmazott jogkövetkezményeket a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) és a Jöt egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 45/2016. (XI. 29.) NGM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) tartalmazza. Hivatkozott jogszabályokat eljárási kérdésekben kiegészíti az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) és az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.).

Jövedéki termékek ellenőrzésének hatálya

Ellenőrzés kezdeményezhető azzal szemben, aki jövedéki termékkel kapcsolatba kerül, azt birtokolja, azzal tevékenységet végez. Hivatkozott szabályokat kell alkalmazni az adóra és jövedéki ügyekre. Adó elnevezés alatt a jövedéki termékek után fizetendő jövedéki adót és a dohánygyártmányok Áfá-ját érti a jogalkotó. Megjegyzendő, hogy a jogszabály tartalmazza az objektív felelősség elvét, azaz már a jövedéki termék birtoklása is megalapozhatja az ellenőrzés lefolytatását.

A jövedéki ellenőrzések főbb jellemzői

- A Jöt-ben és a Vhr-ben meghatározott kötelezettségek teljesítésének és jogosultságok jogszabályi feltételeinek vizsgálatára irányul;
- Ellenőrzéssel lezárt időszakot nem keletkeztet;
- Air. szabályai vonatkoznak rá;
- A pénzügyőr általános megbízólevélnek számító szolgálati igazolványa felmutatását követően lefolytathatja;
- Az Air. szerinti adózóra vonatkozó szabályokat a Jöt. szerinti ellenőrzött személyre is alkalmazni kell;
- A jövedéki termék birtokosának a birtokolt jövedéki termék eredetét és a birtoklás jogszerűségét hitelt érdemlően igazolnia kell (objektív felelősség);
- Ha az ellenőrzés alá vont személy ismeretlen, az ellenőrzés az erről szóló előzetes értesítés, megbízólevél kézbesítésének, átadásának, bemutatásának hiányában is megindítható és a jegyzőkönyv átadása, kézbesítése nélkül befejezhető. Ha az ellenőrzés során az ellenőrzés alá vont személy ismertté válik, az állami adó- és vámhatóság a megbízólevelet haladéktalanul kézbesíti vagy átadja részére.

A jövedéki ellenőrzések dokumentálásának szabályai

- **Jogsértést fel nem táró jövedéki ellenőrzésről** a NAV egyszerűsített jegyzőkönyvet készít. Az egyszerűsített jegyzőkönyv a tényállás releváns elemeinek lehető legegyszerűbb és leggyorsabb rögzítésére szolgál.
- **Jövedéki termék szállításának jogsértést fel nem táró helyszíni ellenőrzésekor**, kizárólag az ellenőrzött személy ez irányú kérése esetén kell jegyzőkönyvet kiállítani és arról az ügyfél külön értesítést nem kap. A NAV az ellenőrzés tényét jegyzőkönyv készítésének hiányában a szállítási okmányon rögzíti.

Speciális ellenőrzések jellemzői

- Folyamatos jelenléttel és vizsgálatokkal gyakorolt

- Technikai eszköz felszerelésével folyamatos vizsgálatot lehetővé tevő
- Többlet-adatszolgáltatási kötelezettséget előíró
- A tevékenység végzéséhez a NAV-hoz történő előzetes bejelentési kötelezettséget előíró
- A tevékenység végzéséhez előzetes bejelentési kötelezettséget és NAV jelenlélet együttesen előíró ellenőrzés.

A speciális ellenőrzések közös szabályai, hogy határozattal rendelhetőek el, időtartamuk főszabály szerint adóraktár engedélyes esetében 1 év, más engedélyes esetében 3 hónap lehet. Az ellenőrzöttet együttműködési kötelezettség terheli, az ellenőrzéshez szükséges feltételeket neki kell biztosítania. Technikai eszköz felszerelésével korlátozás nélkül gyakorolható az ellenőrzés.

Jövedéki jogszabályok megsértése esetén alkalmazható jogkövetkezmények

- jövedéki bírság
- lefoglalás, elkobzás
- egyéb bírság
- üzletzárás

Jövedéki bírság mértéke

A központi költségvetésnek okozott **vagyoni hátrány mértékének kétszeresétől ötszöröseig terjedő összeg** - a jogsértés súlyához igazodó, mérlegelési jogkör alkalmazásával -, **de legalább 30 ezer forint.**

A vagyoni hátrány a Jöt-ben és a Vhr-ben foglalt kötelezettség megszegésével az állami költségvetésnek okozott adóbevétel-kiesés és a jogosulatlan adó-visszaigénylés.

A vagyoni hátrányt nem okozó és tételes bírsággal nem sújtott jogsértések esetén

- a magánszemély 300 ezer forintig;
- a gazdálkodó szervezet és a jövedéki termékkel gazdasági tevékenységet folytató egyéni vállalkozó 750 ezer forintig terjedő jövedéki bírsággal sújtható.

Ha a jövedéki engedélyes kereskedelmi tevékenységet folytató kereskedő kétséget kizáróan adózott termékeket forgalmaz, de nem rendelkezik jövedéki engedéllyel, a kivetendő jövedéki bírság alapja a kereskedő termékköre szerinti jövedéki engedélyhez e törvényben előírt jövedéki biztosíték összegének és azon napok számának szorzata, amely alatt a kereskedő a jövedéki bírság kivetéséig engedély nélkül folytatta tevékenységét. **A jövedéki bírság mértéke a bírságalapnak és a jövedéki bírság kivetése időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszerese 365-öd részének a szorzata, de legalább 500 ezer forint.**

Szárított és fermentált dohány előállítása, tárolása és kereskedelme szabályainak megsértése esetén a jövedéki bírság mértéke kilogrammonként 100 ezer forint.

Cukorcefre adóraktáron kívüli előállítása, birtoklása esetén a jövedéki bírság mértéke kilogrammonként 3 ezer forint, de legalább 100 ezer forint.

Az állami adó- és vámhatóság **az adóbevallási és a Jöt-ben előírt adatszolgáltatási kötelezettség nem teljesítése, hibás teljesítése vagy valótlan tartalommal történő teljesítése esetén - a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett - tizenöt napos határidő tűzésével felhívja az adózót az adókötelezettség jogszerű teljesítésére.** Ha a kötelezettség nem teljesítése, hibás teljesítése vagy valótlan tartalommal történő teljesítése az adófizetési kötelezettséget csökkentette, akkor a Jöt. 100. § szerinti bírság alkalmazásától nem

lehet eltekinteni. **Az adóbevallási vagy adatszolgáltatási adókötelezettség határidőn belüli nem, illetve nem jogszerű teljesítése esetén az állami adó- és vámhatóság a magánszemély adózót ötvenezer forint, a nem magánszemély adózót százezer forint bírsággal sújtja és – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – tizenöt napos határidő tűzésével ismételten felhívja az adókötelezettség jogszerű teljesítésére. Tárgyi határidő eredménytelen elteltét követően az állami adó- és vámhatóság a magánszemély adózót kettőszázezer forint, a nem magánszemély adózót ötszázezer forint bírsággal sújtja és – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – tizenöt napos határidő tűzésével felhívja az adókötelezettség jogszerű teljesítésére.**

A jövedéki bírság összegének mérséklése, mellőzése

A jövedéki bírság összege kivételes méltánylást érdemlő körülmény esetén

- hivatalból vagy kérelemre mérsékelhető;
- kiszabása mellőzhető.

A jövedéki bírság **mérséklésénél** az eset összes körülményét mérlegelni kell, különösen a szabálytalansággal érintett termék, a hamis, hamisított vagy jogtalanul megszerzett zárjegy és hivatalos zár mennyiségét, a központi költségvetésnek okozott vagyoni hátrány nagyságát, keletkezésének körülményeit, a jogsértő személy jogellenes magatartásának súlyát.

A jövedéki bírság **mellőzése** különös méltánylást érdemlő körülmények esetén abban az esetben alkalmazható, ha a körülményekből megállapítható, hogy a jogsértő személy az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt el.

Az adóbevallási vagy adatszolgáltatási adókötelezettség határidőn belüli nem, illetve nem jogszerű teljesítése miatt kiszabott bírság mérsékelhető vagy elengedhető, amennyiben az adókötelezettségét az állami adó- és vámhatóság felhívására a megadott tizenöt napos határidőn belül teljesíti. A határidő eredménytelen elteltét követően az állami adó- és vámhatóság adózót újabb bírsággal sújtja és – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – tizenöt napos határidő tűzésével felhívja az adókötelezettség jogszerű teljesítésére. Az ilyen esetben kiszabott bírság nem mérsékelhető.

A kötelezettség késedelmes teljesítése esetén nincs helye jövedéki bírság megállapításának, ha az adózó a kötelezettség teljesítése mellett késedelmét annak igazolásával menti ki, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az állami adó- és vámhatóság az adóbevallási és adatszolgáltatási kötelezettség nem teljesítése, hibás teljesítése vagy valótlan tartalommal történő teljesítése esetén – a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – tizenöt napos határidő tűzésével felhívja az adózót az adókötelezettség jogszerű teljesítésére. Nem lehet a bírság alkalmazásától eltekinteni, ha a kötelezettség nem teljesítése, hibás teljesítése vagy valótlan tartalommal történő teljesítése az adófizetési kötelezettséget csökkentette.

Az állami adó- és vámhatóság mellőzi a felhívást és a bírság kiszabását, ha az adózó felszámolás, végelszámolás vagy kényszertörlési eljárás alatt áll és a felhíváskor már nincsen lehetősége a teljesítésre.

Gyorsított eljárás alkalmazása

A jövedéki ellenőrzés során feltárt olyan kötelezettségszegés esetén, ahol a központi költségvetésnek okozott vagyoni hátrány összege a 20 ezer forintot, dohánygyártmány esetén a 28 ezer forintot nem haladja meg, a jövedéki ellenőrzést végző gyorsított eljárás keretében a helyszínen jövedéki bírságot szabhat ki és szedhet be.

Ebben az esetben a lefoglalt jövedéki terméket el kell kobozni, ha a termék birtokosa a törvénysértés tényét elismeri, továbbá a jogkövetkezményekről szóló tájékoztatást tudomásul veszi, és jogorvoslati jogáról lemond.

Gyorsított eljárás esetén a jövedéki bírság összege 20 ezer forint, dohánygyártmány esetén 28 ezer forint. Ha a gyorsított eljárás feltételei nem állnak fenn, az ellenőrzést végző az általános szabályok szerint jár el!

Üzletzárás alkalmazása

A jövedéki termékkel kereskedelmi tevékenységet folytató, a Jöt-ben a szabadforgalomban végzett kereskedelem szabályait megszegő személlyel szemben az Art. szerinti üzletzárás intézkedés alkalmazható.

Az üzletzárás tartama

- az első jogsértés alkalmával 12;
- ismételt előfordulás esetén 30;
- majd minden további jogsértés alkalmával 60 nyitvatartási napig terjedhet.

A jogalkotó az adott esetben alkalmazható maximum időtartamot határozza meg. Például első alkalommal alkalmazható 4 nap, második alkalommal 10 nap, harmadik alkalommal 20 nap üzletzárás is.

Az ismételt jogsértéshez kapcsolódó szabályok nem alkalmazhatóak, ha a két egymást követő ugyanolyan jogsértés elkövetése vagy feltárása között 2 év eltelt.

Lefoglalás, elkobzás alkalmazása

A lefoglalás időben mindig megelőzi az elkobzást, viszont a lefoglalást nem mindig követi elkobzás. A NAV jövedéki ügyben folytatott eljárása során a tényállás tisztázása, továbbá az elkobzás érvényesítése érdekében bármely dolgot – az élő állat kivételével – lefoglalhat. A lefoglalást elrendelő végzéssel szemben az, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, jogszabálysértésre hivatkozással kifogással élhet. A kifogást a végzés közlésétől számított 8 napon belül kell benyújtani a NAV-hoz. A kifogást a NAV a benyújtástól számított 15 napon belül bírálja el. A kifogásnak a lefoglalás végrehajtására nincs halasztó hatálya.

A lefoglalást meg kell szüntetni:

- arra a dologra, amire a jövedéki eljárás eredményes lefolytatása érdekében már nincs szükség;
- a jogsértés elkövetéséhez használt, nem a jövedéki jogsértés elkövetőjének tulajdonában lévő eszközre, ha a tulajdonos írásban nyilatkozik arról – és nem bizonyított annak ellenkezője –, hogy a jövedéki jogsértés időpontjában nem volt tudomása az eszköz jövedéki jogsértés céljából történő felhasználásáról, és ezt követően a tényállás a lefoglalás fenntartása nélkül is tisztázható, vagy ha a jövedéki ügyben hozott véglegessé vált határozatban kiszabott adót, jövedéki bírságot, illetve egyéb költséget megfizették.

A lefoglalt dolgot meg kell semmisíteni, ha a dolog birtoklása jogszabályba ütközik.

A lefoglalt dolog elszállításával, tárolásával, őrzésével kapcsolatos költségek törvény eltérő rendelkezése hiányában azt a személyt terhelik, akitől a dolgot lefoglalták, ha véglegessé vált

döntésben végrehajtható jövedéki bírság megfizetésére kötelezték, ellenkező esetben a felmerült költségeket az állam viseli.

A lefoglalt dolog el kell kobozni

- amire a jogerősen megállapított jövedéki kötelezettségszegést elkövették és a jövedéki ügyben jövedéki bírság kerül kiszabásra, vagy ha a jövedéki bírság kiszabását a NAV méltányosságból mellőzte;
- ha azon a jövedéki törvénysértés elkövetését célzó átalakítást végeztek;
- ha a jövedéki kötelezettségszegés elkövetésének véglegessé vált döntésben történő megállapítására az elkövető ismeretlen személye következtében nem került sor.

A lefoglalt dolog előzetes értékesítésére van lehetőség, a befolyt ellenérték a lefoglalt dolog helyébe lép.

Egyéb bírság alkalmazása

Az egyéb bírságot nem a NAV, hanem az önkormányzati adóhatóság alkalmazza. Az önkormányzati adóhatóság azt a természetes személyt, aki a magánfőzésre vonatkozó szabályoknak megfelelően, de a desztillálóberendezés bejelentése vagy párlat adójegy beszerzése nélkül végzi párlat előállítását, a desztillálóberendezés jogszerű birtoklása megállapításához szükséges adatok tekintetében valótlan adatokat ad meg, felszólítja, hogy jogszabályi kötelezettségének tegyen eleget 15 napon belül. Ha az érintett a felszólításának határidőig nem tesz eleget, az önkormányzati adóhatóság 200 ezer forintig terjedő bírsággal sújtja.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal